

KUTSESTANDARD

Välioperaator, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Välioperaator, tase 5	5

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Teleoperaator on peamiselt kaameraga töötav telemeeskonna liige, kelle töö eesmärk on kvaliteetse telepildi loomine.

Välioperaator, tase 5 võtab osa televisioonisaadete ning videovõtete filmimisest. Välioperaator töötab iseseisvalt või juhtoperaatori juhendamisel. Ta vastutab salvestatava materjali loomingu- ja tehnilise kvaliteedi eest ning teeb seda kõrgel professionaalsel tasemel.

Välioperaator tunneb põhjalikult televisioonikaamera tehnilisi iseärasusi, valdab valgustuse ja heli kasutamist maksimaalse tulemuse saavutamiseks ja tagab salvestatava materjali valmisoleku montaažiks.

Välioperaator võib töötada televisioonistuudiotest või ettevõtetes, mis tegelevad tele- ja/või videotootangu loomisega. Ta hoolitseb loomingu- ja tehnilise kvaliteedi eest.

Välioperaator arendab tööalaseid teadmisi läbi pideva professionaalse arengu.

Lisaks välioperaator, tase 5-le on kutsealal järgmised kutsed:

- teleoperaator, tase 4, kes töötab juhtoperaatori juhendamisel ega tööta portatiivse tehnikaga;
- juhtoperaator, tase 6, kes juhib teleoperaatorite ja teenindava tehnilise meeskonna tööd.

A.2 Tööosad

A.2.1 Võttekoha hindamine

1. Olude hindamine.
2. Võttepaiga turvalisuse hindamine.

A.2.2 Võttetehnika valimine ja kasutamine

1. Võttetehnika valimine.
2. Võttetehnika töökorda seadmine.
3. Võttetehnika korrasoleku hindamine.
4. Tehnika transportimine.
5. Töövahendite sihipärane kasutamine.

A.2.3 Filmimine

1. Kaamera koha valimine.
2. Valgustehnika valimine ja valguse seadmine.
3. Kadreerimine.
4. Multikaameratöö.

A.2.4 Koostöö korraldamine

1. Võttespetsiifiline nõustamine.
2. Võtte spetsiifika kooskõlastamine.

A.3 Töö keskkond ja eripära
Teleoperaatori töötingimused on muutuvad, ta töötab nii sise- kui väliskeskkonnas.
A.4 Töövahendid
Teleoperaatori põhiline töövahend on kaamera ja selle lisavarustus.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Tööülesannetega toimetulekuks on peale mitmekülgse tehnilise taibu vajalikud ka auditiivsed ja visuaalsed võimed ning loovus. Välioperaatorina töötamise eelduseks on väga hea meeskonnatöö ja suhtlusoskus. Tööks on vajalik hea füüsiline vorm.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Välioperaator, tase 5 on tavaliselt keskharidusega, kutsealane kompetentsus on omandatud töö käigus. Soovitatavalt on välioperaator eelnevalt töötanud multikaamera operaatorina.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Kaameramees, teleoperaator, operaator.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Selle kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kompetentsid.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Võttekoha hindamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Hindab võttekohta (nt valgus, ilmastik, võtmetechnika jm) ja kinnitab selle sobivust võtte režiiplaani täitmiseks. Puuduste ilmnmisel pakub alternatiivseid lahendusi. 2. Hindab võttekohta ja kinnitab selle turvalisust. Kui võttekoht pole sobiv, pakub alternatiive võtte läbiviimiseks.	
B.2.2 Võtmetechnika valimine ja kasutamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. Valib võtmetechnika (kaamera, objektiiv, statiiv jm) vastavalt võttekohale ja võtte iseloomule, vajadusel muudab seda võtte jooksul. 2. Seadistab võtmetechnika vastavalt võtte iseloomule ja isiklikele vajadustele. 3. Kontrollib võtmetechnika töökorras olekut. Vajadusel kõrvaldab puudused või teavitab nendest asjaomaseid isikuid. 4. Transpordib tehnikat turvaliselt ja säästvalt, kasutades selleks sobivaid vahendeid jm. 5. Hoiab töövahendeid turvaliselt ja kasutab säästvalt ning sihipäraselt (ei löhu ega kahjusta), sh erinevates ilmastikuoludes ja ekstreemtingimustes.	
B.2.3 Filmimine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. Positioneerib kaamera asukoha vastavalt režiiplaanile, vajadusel muudab seda kaadrikompositsiooni paremaks saavutamiseks. Analüüsib võimalikke ettetulevaid probleeme ja muudab vastavalt kaamera liikumist. 2. Valib valgustechnika lähtuvalt režiiplaanist ja võttekoha tingimustest, puudulike valgustingimuste korral pakub alternatiivseid lahendusi. Korrigeerib valguse ja häälestab kaamera vastavalt režiiplaanile, vajadusel juhendab valgustajat. 3. Määrab kompositsiooni ja fookuse lähtudes režiiplaanist. Loob koostöös režissööriga vajaliku kaadri olustiku, kasutades erinevat valgustechnikat ja kaameraseadeid. 4. Filmib, arvestades multikaamera töö põhimõtteid.	

B.2.4 Koostöö korraldamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. Pakub lahendusi võttespetsiifilistele probleemidele. 2. Kooskõlastab produtsentide, režissööride, kunstnike jt osapooltega televõtte iseloomu, žanri ja stiili ning vajadusel selgitab teostust võttegrupi liikmetele.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.5 Välioperaator, tase 5 kutset läbiv kompetents	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. Järgib oma töös kutsealaga seotud õigusakte, sh autoriõiguse seadust. 2. Kasutab oma töös riigikeelt tasemel B1 (vt lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused). Väljendab ennast arusaadavalt ja üheselt mõistetavalt. Kasutab erialast terminoloogiat korrektselt. 3. Kasutab oma töös digioskuste osaoskusi Info haldamine, Suhtlemine digikeskkondades, Sisuloome ja Turvalisus (vt lisa 2 Digioskused). 4. Tegutseb vastutustundlikult ja eesmärgipäraselt, arvestades töötervishoiu, keskkonnahoiu ja tööohutuse reegleid. Järgib telespetsiifilisi ohutusnõudeid (kaamera ja võtmetechnika kinnitamine, kaamerakraana kaal ja konstruktsioon, võtmetechnika aluste stabiilsus jm). 5. Langetab kiireid ja selgeid otsuseid ka mittetäieliku info alusel (ka rasked ja riski sisaldavad otsused). Otsuste tegemisel lähtub mitmekülgsest informatsioonist. On algatusvõimeline. 6. Töötab tõhusalt meeskonnas ja selle huvides ning kohandub meeskonnaga. Arvestab teistega ja täidab oma rolli meeskonnas. 7. Loob kolleegidega head suhted ning on koostöövalmis. Hindab adekvaatselt suhtlemispartnerit ja -situatsiooni, valib asjakohase käitumis- ja väljendusviisi. Väljendab oma seisukohti hinnanguvabalt. Reageerib ootamatutele olukordadele adekvaatselt. Talub pinget ja tuleb toime tagasilöökidega. Suhtub kriitikasse mõistvalt ja suudab sellest õppida. 8. Tööülesandeid täites austab täielikult inimväärikust ning ei diskrimineeri isikuid soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu. 9. Säilitab ja arendab oma kutseoskusi. Hoiab end kursis valdkonna tehnoloogiliste muutustega. 10. Kasutab ressursse (nt aeg, töövahendid) efektiivselt ning peab kinni kellaaegadest ja tähtaegadest.	
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-14112018-1.14/6k
2. Kutsestandardi koostajad	Ivar Murel, vabakutseline operaator Raul Priks, Eesti Rahvusringhäälingu koosseisuline operaator Mihkel Robam, Eesti Rahvusringhäälingu audiovisuaalgrupp Andres Suurevälja, Eesti Rahvusringhäälingu koosseisuline operaator Tanel Velli-Vällik, Eesti Rahvusringhäälingu koosseisuline operaator
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	13
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	14.11.2018
6. Kutsestandard kehtib kuni	13.11.2023

7. Kutsestandardi versiooni number	6
8. Viide Ametite Klassifikatorile (ISCO 08)	3521 Audiovisuaal- ja ringhäälingutehnikud
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Video camera operator, level 5
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Digioskused	